

KURSSISELOSTEET

2021 – 2022

Rehtori puh. 040 5421125

Koulu sihteeri Minna Laine puh. 040 6538527

Opinto-ohjaaja Susan Kylänpää puh. 040 6539215

Opettajainhuone puh. 040 6539215

Internet:<https://peda.net/laitila/lukio>

Kurssitarjonta 2021-2022

Lukio-opinnot muodostuvat **pakollisista**, syventävistä ja soveltavista kursseista. **Syventävät** kurssit ovat opiskelijalle valinnaisia, oppiaineen pakollisiin kursseihin liittyviä kursseja, joita opiskelijan on valittava opinto-ohjelmaansa vähintään kymmenen. **Soveltavat** kurssit ovat eheyttäviä, useimmiten koulukohtaisia, kursseja, jotka sisältävät aineksia esimerkiksi eri oppiaineista tai menetelmäkursseja. Soveltaviin kursseihin kuuluvat myös taito- ja taideaineissa suoritettaviin lukiodiplomeihin kuuluvat kurssit.

Kurssitarjonta: oppiaine + arviointi:

	Pakolliset	Syventävät	Soveltavat
Äidinkieli ja kirjallisuus	1-2-3-4-5-6	7-8-9	10
Ru B1	1-2-3-4-5	6-7	8-9
En A1	1-2-3-4-5-6	7-8	9-10
Sa B2		1-2-3-4-5-6-7-8	9
Sa B3		1-2-3-4-5-6-7-8	9-10
Ra B2		1-2-3-4-5-6-7-8	9
Ra B3		1-2-3-4-5-6-7-8	9-10
Ve		1-2-3-4-5-6-7-8	9-10
Matematiikka /lyhyt	1-2-3-4-5-6	7-8	9-10
Matematiikka /pitkä	1-2-3-4-5-6-7-8-9-10	11-12-13	14-15-16
Biologia	1-2	3-4-5	
Maantiede	1	2-3-4	5
Fysiikka	1	2-3-4-5-6-7	8-9-10
Kemia	1	2-3-4-5	6-7
Uskonto	1-2	3-4-5-6	7-8
Filosofia	1-2	3-4	5-6
Psykologia	1	2-3-4-5	6-7-8
Historia	1-2-3	4-5-6	7-8
Yhteiskuntaoppi	1-2-3	4	5-6-7/YR1-8
Musiikki	1-2	3-4-6	5-D
Kuvataide	1-2	3-4-6	5-D
Liikunta	1-2	3-5-8	6-7-9-10-11-12-D
Terveystieto	1	2-3	4
Opinto-ohjaus	1-2		
Tietotekniikka			1-2-3-4

Pakolliset kurssit 47–51

Syventävät kurssit vähintään 10

Soveltavat kurssit

Kurssit yhteensä vähintään 75

Laitilan lukion opiskelijat voivat suorittaa Turun seudun etäenkaan kursseja ilmaiseksi.

<https://blog.edu.turku.fi/turunseudunetarengas>

Opiskelusta

Lukio-opiskelussa siirrytään jatkuvasti enemmän myös sähköiseen oppimisympäristöön. Normaalin luento-opetuksen lisäksi osa kursseista järjestetään monimuoto-opetuksena ja osan kursseista opiskelijat voivat suorittaa myös Turun seudun lukioiden Etärenkaan tarjonnasta. Nykyisin kaikki ylioppilaskirjoitusten koheet tehdään kokonaan sähköisesti. Ylioppilaskirjoituksissa on sallittua käyttää kannettavaa tietokonetta, jonka ominaisuudet voi tarkistaa ylioppilastutkintolautakunnan sivuilta: https://www.ylioppilastutkinto.fi/images/sivuston_tiedostot/Ohjeet/Yleiset/liite_2-ohje_kokelaan_tietokoneesta_2021.pdf

Opiskelija tuo itse laitteen ylioppilaskoetilaisuuteen ja siihen asennetaan YTL:n toimittama käyttöliittymä kokeen ajaksi. Laitilan lukiossa on ollut suosituksena hankkia kannettava tietokone heti opiskelun aluksi, syksystä 2019 lähtien kaupunki/lukio on tarjonnut kannettavan tietokoneen aloittaville opiskelijoille.

Oppikirjoista: Jäljempänä on kunkin kurssin kohdalla lueteltu kyseisellä kurssilla käytettävä oppikirja. Opiskelijat hankkivat itse nämä oppikirjat. Oppikirjoista on mahdollista hankkia joko paperiversio tai digiversio, opiskelijan oman harkinnan mukaan. Kurssin opettajalta voi kysyä lisätietoja.

ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS

Pakolliset kurssit

Kaikilla pakollisilla kursseilla (1-6) yhteinen tekstikirja: Särmä Otava 2016.

ÄI1. Tekstit ja vuorovaikutus

Tekstin käsite, tekstilajit, tekstien monimuotoisuus. Viestintätaidot.

Särmä Tehtäviä 1. Otava 2016

ÄI2. Kieli, kulttuuri ja identiteetti

Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin merkitys identiteetin rakentamisessa. Suomen kielet sekä kielen vaihtelu ja muuttuminen. Informatiivinen puheenvuoro ja prosessikirjoittaminen.

Särmä Tehtäviä 2. Otava 2016

ÄI3. Kirjallisuuden keinoja ja tulkintaa

Kaunokirjallisuuden lajit ja niiden monitulkintaisuus. Tekstuaaliset keinot. Kirjallisuuden pohjalta kirjoittaminen.

Särmä Tehtäviä 3. Otava 2016

ÄI4. Tekstit ja vaikuttaminen

Tekstien ideologisuuden tunnistaminen, vaikuttamisen ja argumentoinnin tavat. Argumentointitaidot.

Särmä Tehtäviä 4. Otava 2016

ÄI5. Teksti ja konteksti

Tekstien tarkastelu suhteessa kontekstiin. Tekstin tyyli. Suomalainen ja maailmankirjallisuus.

Särmä Tehtäviä 5. Otava 2016

ÄI6. Nykykulttuuri ja kertomukset

Ajankohtaiset kielen ja kulttuurin ilmiöt. Kertomuksellisuus.

Särmä Tehtäviä 6. Otava 2016

Syventävät kurssit

ÄI7. Puhe- ja vuorovaikutustaitojen syventäminen

Esiintymis- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelua. Sopii sekä toisen että kolmannen vuosikurssin opiskelijoille.

Särmä Tehtäviä 7. Otava 2016

ÄI8. Kirjoittamistaitojen syventäminen

Kirjoittamistaitojen kertaamista ja harjoittelua. Kirjoitustaidon yo-kokeeseen valmistautumista abiturienteille.

Ei oppikirjaa, opiskelija hankkii lisenssin sähköiseen yo-kokeen harjoittelu-ympäristöön Älyyn.

ÄI9. Lukutaitojen syventäminen

Tekstin erittely- ja tulkintataitojen kertaamista ja harjoittelua. Lukutaidon yo-kokeeseen valmistautumista abiturienteille.

Ei oppikirjaa, opiskelija hankkii lisenssin sähköiseen yo-kokeen harjoittelu-ympäristöön Älyyn.

Soveltavat kurssit

ÄI10. Kielioppia ja kielenhuoltoa

Kieliopin perusasioiden kertausta. Oikeakielisen kirjoittamisen sekä tekstin huoltamisen periaatteita. Sopii erityisesti 1. vuosikurssin opiskelijoille, jotka kaipaavat kertausta ja tukea äidinkielen ja muiden kielten opiskeluun.

Särmä kielenhuolto digikirja. Otava

RUOTSI / Perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkanut oppimäärä

Pakolliset kurssit

RUB11. Minun ruotsini

Kurssin teemoina vapaa-aika ja opiskelu. Kerrataan ja vahvistetaan jo opittuja rakenteita sekä sanastoa sekä suullisesti että kirjallisesti.

Fokus 1

RUB12. Hyvinvointi ja ihmissuhteet

Kurssin teemoina ystävyys ja hyvinvointi. Harjoitellaan sekä suullista että kirjallista viestintää.

Fokus 2

RUB13. Kulttuuri ja mediat

Kurssin teemoina Suomi pohjoismaisena valtiona Euroopassa sekä suomenruotsalaisuus. Erityyppisten tekstien tuottaminen, ymmärtävän lukemisen strategiat.

Fokus 3

RUB14. Monenlaiset elinympäristömme

Kurssin teemoina elämänarvot, ihmissuhteet ja yhteiskunnalliset ilmiöt. Kirjallinen tuottaminen.

Fokus 4

RUB15. Opiskelu ja työelämää ruotsiksi

Kurssin teemoina jatko-opinnot, työelämä sekä sosiaalinen media. Kirjallisen ilmaisun ja ymmärtävän lukemisen strategioiden harjoittelua.

Fokus 5

Syventävät kurssit

RUB16. Viesti ja vaikuta puhuen

Puheviestinnän strategiat ja jokapäiväisen elämän kielenkäyttötilanteissa tarvittavan suullisen kielitaidon vankentaminen sekä kuullunymmärtämisen vahva harjoittaminen.

Fokus 6

RUB17. Kestävä elämäntapa

Kansainvälinen vaikuttaminen ja maailmanlaajuiset ilmiöt. Ymmärtämisvalmiuksien lisääminen vaativan kieliaineksen avulla.

Fokus 7

Soveltavat kurssit

RUB18. Abikurssi

Ylioppilaskirjoitukseen valmentava kurssi, jolla harjoitellaan yo - kokeen kaikkia osa-alueita.

Ei oppikirjaa

RUB19. Tukikurssi

Kurssilla kerrataan sekä vahvistetaan peruskoulussa hankittua kielellistä lähtötasoa kielen kaikilla osa-alueilla

Ei oppikirjaa

VIERAAT KIELET

ENGLANTI / Perusopetuksen vuosiluokilla 1-6 alkanut oppimäärä

Pakolliset kurssit

ENA1. Englannin kieli ja maailmani

Aihepiireinä opiskelu, nuoren elämänpiiri ja kielenkäyttötarpeet.

Insights 1. Otava

ENA2. Ihminen verkostoissa

Aihepiireinä ihmissuhteet ja hyvinvointi.

Insights 2. Otava

ENA3. Kulttuuri-ilmiöitä

Aihepiireinä ovat erilaiset kulttuuriset ilmiöt, englanninkieliset mediat sekä luova toiminta.

Insights 3. Otava

ENA4. Yhteiskunta ja ympäröivä maailma

Ymmärtävän lukemisen strategiat ja kirjallisen ilmaisun harjoittaminen yhteiskuntaan liittyvistä aiheista.

Insights 4. Otava

ENA5. Tiede ja tulevaisuus

Aihepiirit nousevat eri tieteenaloista. Pohditaan tulevaisuutta erityisesti teknologian ja digitalisaation näkökulmista.

Insights 5. Otava

ENA6. Opiskelu, työ ja toimeentulo

Aihepiireinä jatko-opinnot, työelämä ja talouden ilmiöt.

Insights 6. Otava

Syventävät kurssit

ENA7. Kestävä elämäntapa

Eri teemojen käsittelyä kestävä elämäntavan näkökulmasta. Syvennetään taitoa tuottaa eri tekstilajien tekstejä.

Insights 7. Otava

ENA8. Viesti ja vaikuta puhuen

Kurssilla harjoitetaan puheviestinnän strategioita ja suullisen kielen käyttöä eri tilanteissa. Kerrataan pakollisilla kursseilla käsitellyjä aihepiirejä.

Insights 8. Otava

Soveltavat kurssit

ENA9. Abikurssi

Yo-kirjoitukseen valmentava kurssi. Rakenteiden ja sanaston kertaamista ja laajentamista abeille.

Abilities digikirja. Otava

ENA10. Tukikurssi

Kerrataan peruskoulun ja/tai aiempien kurssien rakenteita ja sanastoa.

SAB2 SAKSA / Perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkanut oppimäärä

Syventävät kurssit

SAB2 1. Elämän tärkeitä asioita

Kielitaidon merkitys elämässä nyt ja tulevaisuudessa. Vuorovaikutustaidot eri viestintäkanavia käyttäen. Nuorten jokapäiväinen elämä ja ihmissuhteet.

Magazin.de 3. Otava

SAB2 2. Monenlaista elämää

Sosiaaliset koodit ja viestintä kulttuurien välisessä kohtaamisessa. Suomi, saksankieliset maat ja saksan kieli maailmalla. Puheen ja puheenymmärtämisen lisäksi pienimuotoista kirjallista viestintää.

Magazin.de 4. Otava

SAB2 3. Hyvinvointi ja huolenpito

Toimiminen kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Mielipiteiden esittäminen ja perusteleminen. Hyvinvointi, ihmissuhteet ja elämänvaiheet.

Magazin.de 5. Otava

SAB2 4. Kulttuuri ja mediat

Vahvistetaan monilukutaitoa. Kohdekielisen kielialueen kulttuuri-ilmiöt ja mediat nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

Magazin.de 6. Otava

SAB2 5. Opiskelu, työ ja tulevaisuus

Viestinnän kulttuurinen sopivuus. Koulu, opiskelu, työelämä ja tulevaisuudensuunnitelmat.

Magazin.de 7. Otava

SAB2 6. Yhteinen maapallomme

Kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Luonto, asuinympäristöt, kestävä elämäntapa, vapaa-ehtoistyö.

Magazin.de 8. Otava

SAB2 7. Kansainvälinen toiminta.

Vaativaa kieliainesta opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kansainvälinen yhteistyö, sosiaalisyhteistyö, erilaiset työelämän muodot ja etätyö.

Ei oppikirjaa tai oppikirja ilmoitetaan myöhemmin.

SAB2 8. Vesti puheen ja kirjoittaen

Vankennetaan suullisia ja kirjallisia tuottamis- ja tulkintataitoja. Kieliaineen kertausta ja täydentämistä opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

Soveltavat kurssit

SAB2 9. Abikurssi

Kerrataan lukion oppimäärän keskeisiä sisältöjä, vahvistetaan kommunikointitaitoja ja syvennetään kielitietoutta.

SAB2 10. Tukikurssi

Kerrataan peruskoulun oppimäärän keskeisiä asioita. Tutustutaan kohdekieltä käyttäviin maihin, niiden kulttuuriin ja elämäntapaan.

SAB3 SAKSA / Lukiossa alkava oppimäärä

Syventävät kurssit

SAB3 1. Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen

Tutustutaan saksan kielen asemaan maailmassa. Harjoitellaan vuorovaikutusta arjen kielenkäyttötilanteissa ja opetellaan tärkeimpiä kohteliaisuusilmauksia.

Magazin.de 1. Otava

SAB3 2. Matkalla maailmassa

Harjoitellaan vuorovaikutusta matkustamiseen liittyvissä sosiaalisen kohtaamisen ja tavanomaisen asioinnin tilanteissa.

Magazin.de 2. Otava

SAB3 3. Elämän tärkeitä asioita

Kielitaidon merkitys elämässä nyt ja tulevaisuudessa. Vuorovaikutustaidot eri viestintävälineitä käyttäen. Nuorten jokapäiväinen elämä ja ihmissuhteet.

Magazin.de 3. Otava

SAB3 4. Monenlaista elämää

Sosiaaliset koodit ja viestintä kulttuurien välisessä kohtaamisessa. Suomi, saksankieliset maat ja saksan kieli maailmalla. Puhumisen ja puheenymmärtämisen lisäksi pienimuotoista kirjallista viestintää.

Magazin.de 4. Otava

SAB3 5. Hyvinvointi ja huolenpito

Toimiminen kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Mielipiteen esittäminen ja perusteleminen. Hyvinvointi, ihmissuhteet ja elämänvaiheet.

Magazin.de 5. Otava

SAB3 6. Kulttuuri ja mediat

Vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan saksankielisen kielialueen kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

Magazin.de 6. Otava

SAB3 7. Opiskelu, työ ja tulevaisuus.

Viestinnän kulttuurinen sopivuus. Koulu, opiskelu, työelämä ja tulevaisuudensuunnitelmat.

Magazin.de 7. Otava

SAB3 8. Yhteinen maapallomme

Kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Luonto, asuinympäristöt, kestävä elämäntapa, vapaaehtoistyö.

Magazin.de 8. Otava

Soveltavat kurssit

SAB3 9. Abikurssi

Kerrataan lukion oppimäärän keskeisiä sisältöjä, vahvistetaan kommunikointitaitoja ja syvennetään kielitietoutta.

SAB3 10. Tukikurssi

Kerrataan peruskoulun oppimäärän keskeisiä sisältöjä. Tutustutaan saksankieltä käyttäviin maihin, niiden elämäntapaan ja kulttuuriin.

RAB2 RANSKA / Perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkanut oppimäärä

Syventävät kurssit

RAB2 1. Elämän tärkeitä asioita

Kielitaidon merkitys elämässä nyt ja tulevaisuudessa. Vuorovaikutustaidot eri viestimiä käyttäen. Nuorten elämä, koulu, vapaa-aika ja ihmissuhteet.

J'aime 2. Otava

RAB2 2. Monenlaista elämää

Viestintä kulttuurien välisessä kohtaamisessa ja sosiaaliset koodit. Suomi, ranskankieliset maat ja ranskan kieli maailmalla. Puheen ja puheenymmärtämisen lisäksi pienimuotoista kirjallista viestintää.

J'aime 2. Otava

RAB2 3. Hyvinvointi ja huolenpito

Toimiminen kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Mielipiteiden esittäminen ja perusteleminen. Hyvinvointi, ihmissuhteet ja elämänvaiheet.

J'aime 3. Otava

RAB2 4. Kultturi ja mediat

Vahvistetaan monilukutaitoa. Ranskankielisen kielialueen kulttuuri-ilmiot ja mediat nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

J'aime 3. Otava

RAB2 5. Opiskelu, työ ja tulevaisuus

Viestinnän kulttuurinen sopivuus. Koulu, opiskelu, työelämä ja tulevaisuudensuunnitelmat.

J'aime 4. Otava

RAB2 6. Yhteinen maapallomme

Kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Luonto, asuinympäristöt, kestävä elämäntapa, vapaaehtoistyö.

J'aime 4. Otava

RAB2 7. Kansainvälinen toiminta

Vaativaa kieliainesta opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kansainvälinen yhteistyö, sosiaalityö, erilaiset työelämän muodot ja etätyö.

RAB2 8. Viesti puhuen ja kirjoittaen

Vankennetaan suullisia ja kirjallisia tuottamis- ja tulkintataitoja. Kieliaineksen kertausta ja täydentämistä opiskelijoiden tarpeiden mukaan..

Soveltavat kurssit

RAB2 9. Abikurssi

Kerrataan lukion oppimäärän keskeisiä sisältöjä, vahvistetaan kommunikointitaitoja ja syvennetään kielitietoutta.

RAB2 10. Tukikurssi

Kerrataan peruskoulun oppimäärän keskeisiä asioita. Tutustutaan ranskan kieltä käyttäviin maihin, niiden kulttuuriin ja elämäntapaan.

RAB3 RANSKA / Lukiossa alkava oppimäärä

Syventävät kurssit

RAB3 1. Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen

Tutustutaan ranskan kielen asemaan maailmassa. Harjoitellaan vuorovaikutusta arjen kielenkäyttötilanteissa ja opetellaan tärkeimpiä kohteliaisuusilmauksia.

J'aime 1. Otava

RAB3 2. Matkalla maailmassa

Harjoitellaan vuorovaikutusta matkustamiseen liittyvissä sosiaalisen kohtaamisen ja jokapäiväisen asioinnin tilanteissa.

J'aime 1. Otava

RAB3 3. Elämän tärkeitä asioita

Kielitaidon merkitys elämässä nyt ja tulevaisuudessa. Vuorovaikutustaidot eri viestintämuotoja käyttäen. Nuorten jokapäiväinen elämä ja ihmissuhteet.

J'aime 2. Otava

RAB3 4. Monenlaista elämää

Sosiaaliset koodit ja viestintä kulttuurien välisessä kohtaamisessa. Suomi, ranskankieliset maat ja ranskan kieli maailmalla.

J'aime 2. Otava

RAB3 5. Hyvinvointi ja huolenpito

Toimiminen kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Mielenpiteminen, esittäminen ja perusteleminen. Hyvinvointi, ihmissuhteet ja elämänvaiheet.

J'aime 3. Otava

RAB3 6. Kulttuuri ja mediat

Vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan ranskankielisen kielialueen kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

J'aime 3. Otava

RAB3 7. Opiskelu, työ ja tulevaisuus

Viestinnän kulttuurinen sopivuus. Koulu, opiskelu, työ ja tulevaisuudensuunnitelmat.

J'aime 4. Otava

RAB3 8. Yhteinen maapallomme

Kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Luonto, asuinympäristöt, kestävä elämäntapa, vapaaehtoistyö.

J'aime 4. Otava

Soveltavat kurssit

RAB3 9. Abikurssi

Kerrataan lukion oppimäärän keskeisiä sisältöjä, vahvistetaan kommunikointitaitoja ja syvennetään kielitietoutta.

RAB3 10. Tutustuminen ranskankielisiin maihin

Tutustutaan ranskan kieltä käyttäviin maihin, niiden elämäntapaan ja kulttuuriin.

Ei oppikirjaa

VENÄJÄ / Lukiossa alkava oppimäärä

Syventävät kurssit

VEB3 1. Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen

Kirjaimiston ääntämisen ja intonaation opetteleminen. Tutustutaan venäjän kielen asemaan maailmassa ja harjoitellaan vuorovaikutusta arjen kielenkäyttötilanteissa.

Ponjatno 1. Otava

VEB3 2. Matkalla maailmassa

Vuorovaikutus erilaisissa matkustamiseen liittyvissä sosiaalisen kohtaamisen ja käytännön asioinnin tilanteissa.

Ponjatno 1. Otava

VEB3 3. Elämän tärkeitä asioita

Vuorovaikutus eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiireinä nuorten jokapäiväinen elämä, ihmissuhteet ja vapaa-aika.

Ponjatno 1. Otava

VEB3 4. Monenlaista elämää

Sosiaalisten koodien eroavuudet vuorovaikutuksessa. Kulttuurien kohtaaminen. Puheen ymmärtämisen ja puhumisen lisäksi pienimuotoista kirjallista viestintää.

Ponjatno 1. Otava

VEB3 5. Hyvinvointi ja huolenpito

Mielipiteiden esittäminen ja perustelemisen sekä keskustelu eri viestintämuotoja käyttäen. Hyvinvointi, ihmissuhteet, elämänvaiheet ja teknologian kehittyminen.

Ponjatno 2. Otava

VEB3 6. Kulttuuri ja mediat

Vahvistetaan monilukutaitoa. Venäjän kielisen kielialueen kulttuuri ja mediat.

Ponjatno 2. Otava

VEB3 7. Opiskelu, työ ja tulevaisuus

Viestinnän kulttuurinen sopivuus. Koulu, opiskelu, työelämä ja tulevaisuuden suunnitelmat.

Ponjatno 3. Otava

VEB3 8. Yhteinen maapallomme

Kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kansainvälinen yhteistyö, luonto, asuinympäristöt ja kestävä elämäntapa.

Ponjatno 3. Otava

Soveltava kurssi

VEB3 9. Abikurssi

Kerrataan lukion oppimäärän keskeisiä sisältöjä, vahvistetaan kommunikaatiotaitoja ja syvennetään kielitietoutta.

Ponjatno 3. Otava

MATEMATIIKKA: pitkä oppimäärä

Pakolliset kurssit

MAY (MAA1) Luvut ja lukujonot

Luvut ja lukualueet, lukujonot, geometrinen lukujono. Aritmeettinen ja geometrinen summa, eksponenttiyhtälö ja logaritmi.

Otavan matematiikka May 1

MAA2. Polynomifunktiot ja -yhtälöt

Polynomifunktiot, polynomiyhtälöt ja polynomiepäyhtälöt.

Juuri 2. Otava

MAA3. Geometria

Kuviot ja kappaleet, pituudet, kulmat, pinta-alat ja tilavuudet. Sini ja -kosinilause.

Juuri 3. Otava

MAA4. Vektorit

Vektoreiden perusominaisuudet, yhteen- ja vähennyslasku ja vektorin kertominen luvulla, koordinaatiston vektoreiden skalaaritulo ja suorat ja tasot avaruudessa.

Juuri 4. Otava

MAA5. Analyttinen geometria

Pistejoukon yhtälö, suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälöt, itseisarvoyhtälön ja epäyhtälön ratkaiseminen, yhtälöryhmän ratkaiseminen ja pisteen etäisyys suorasta.

Juuri 5. Otava

MAA6. Derivaatta

Rationaaliyhtälö ja –epäyhtälö, funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta, polynomifunktion, funktioiden tulon ja osamäärän derivoiminen ja polynomifunktion kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen.

Juuri 6. Otava

MAA7. Trigonometriset funktiot

Suunnattu kulma ja radiaani, trigonometriset funktiot symmetria- ja jaksollisuusominaisuuksineen, trigonometrinen yhtälöiden ratkaiseminen, trigonometrinen funktioiden derivaatat.

Juuri 7. Otava

MAA8. Juuri- ja logaritmifunktiot

Juurifunktiot ja –yhtälöt, eksponenttifunktiot ja –yhtälöt, logaritmifunktiot ja –yhtälöt, yhdistetyn funktion derivaatta, juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioiden derivaatat.

Juuri 8. Otava

MAA9. Integraalilaskenta

Integraalifunktio, alkeisfunktioiden integraalifunktiot, määrätty integraali, pinta-alan ja tilavuuden laskeminen.

Juuri 9. Otava

MAA10. Todennäköisyys ja tilastot

Diskreetti ja jatkuva tilastollinen jakauma, jakauman tunnusluvut, klassinen ja tilastollinen todennäköisyys, kombinatoriikka, todennäköisyyksien laskusäännöt, diskreetti ja jatkuva todennäköisyys-jakauma, diskreetin jakauman odotusarvo ja normaalijakauma.

Juuri 10. Otava

Syventävät kurssit

MAA11. Lukuteoria ja todistaminen

Lauseen formalisoiminen, totuusarvot, avoin lause, konnektiivit, suora, käänteinen ja ristiriitatodistus, induktiotodistus, kokonaislukujen jaollisuus ja jakoyhtälö, Eukleideen algoritmi, Diofantoksen yhtälö. Alkuluvut, aritmetiikan peruslause ja kokonaislukujen kongruenssi.

Juuri 11. Otava

MAA12. Algoritmit matematiikassa

Funktion nollakohtien määrittäminen numeerisesti, Newtonin menetelmä, kiintopistemenetelmä ja iterointi. Polynomien jakoalgoritmi, polynomien jakoyhtälö. Pinta alan numeerinen määrittäminen numeerisella integroinnilla. Derivaatan numeerinen määrittäminen.

Juuri 12. Otava

MAA13. Differentiaali- ja integraalilaskennan jatkokurssi

Funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen, jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia, funktioiden ja lukujonojen raja-arvot äärettömyydessä ja epäoleelliset integraalit.

Juuri 12. Otava

Soveltavat kurssit

MAA14. Kertaus- ja täydennyskurssi

Pakollisten kurssien keskeisten osa-alueiden kertaus.

Ei oppikirjaa

MAA15. Tukikurssi

Tukikurssi ensimmäisen vuoden opiskelijoille, joka antaa enemmän aikaa matematiikan opiskelun alkuvaiheisiin. Kurssin sisältö koostuu kursseista MAA2, MAA3 ja MAA4.

Ei oppikirjaa

MAA16. Talousmatematiikka

Sama sisältö kuin kurssissa MAB6.

Huippu 6. Otava

MATEMATIIKKA: lyhyt oppimäärä

Pakolliset kurssit

MAB1. Luvut ja lukujonot

Luvut, peruslaskutoimitukset ja lukujonot.

May 1. Otava

MAB2. Lausekkeet ja yhtälöt

1.asteen ja 2. asteen yhtälö ja funktio.

Huippu 2. Otava

MAB3. Geometria

Kappaleiden pinta-alat ja tilavuudet, trigonometria.

Huippu 3. Otava

MAB4. Matemaattisia malleja

Suora ja eksponenttifunktio ja niillä mallintaminen.

Huippu 4. Otava

MAB5. Tilastot ja todennäköisyys

Tilastojen tulkinta, laadinta ja tilastomuuttujat. Klassinen todennäköisyys ja lukumäärät.

Huippu 5. Otava

MAB6. Talousmatematiikka

Indeksit, valuutat, lainat, säästäminen ja verotus.

Huippu 6. Otava

Syventävät kurssit

MAB7. Matemaattinen analyysi

Derivaatta funktion tutkimisen apuna.

Huippu 7. Otava

MAB8. Tilastot ja todennäköisyys II

Binomi- ja normaalijakauma, luottamusvälit ja riskianalyysi.

Huippu 8. Otava

Soveltavat kurssit

MAB9. Kertauskurssi

Kerrataan lukion oppimäärä ja valmistaudutaan yo-kirjoitukseen.

Ei oppikirjaa

MAB10. Tukikurssi

Käytetään kurssien 2 ja 3 asioiden opiskeluun. antaa lisää aikaa omaksua matematiikan keskeisiä sisältöjä.

Ei oppikirjaa

FYSIIKKA

Pakollinen kurssi

FY1. Fysiikka luonnontieteenä

Fysiikan merkitys historian eri vaiheissa ja nykyaikana, aineen ja maailmankaikkeuden rakenteet ja perusvuorovaikutukset, energian sitoutuminen ja vapautuminen luonnon ja ihmisen aikaansaamissa prosesseissa, kokeellisuus ja mallintaminen perustana fysiikan tiedon rakentumisessa, mittaaminen, tulosten esittäminen ja niiden luotettavuuden arviointi, voima liikkeen muutoksen aiheuttajana, liikkeen kuvaamisessa tarvittavat peruskäsitteet ja liikkeen graafinen esitys.

Syventävät kurssit

FY2. Lämpö

Kaasujen tilanmuutokset ja lämpölaajeneminen, paine, hydrostaattinen paine, kappaleiden lämpeneminen, jäähtyminen, olomuodon muutokset ja lämpöenergia, mekaaninen energia, työ, teho ja hyötysuhde, lämpöopin pääsäännöt, sisäenergia ja energiavarat.

Fysiikka 2. SanomaPro

FY3. Sähkö

Sähköpari, sähkövirran kulku metallijohteessa, jännitteen ja sähkövirran mittaaminen, Ohmin laki, Joulen laki, vastukset, vastusten kytkennät ja Kirchhoffin lait, Coulombin laki, homogeeninen sähkökenttä ja aine sähkökentässä, kondensaattori, kytkennät ja energia ja sähkövirran kulku puolijohteessa, esimerkkinä diodi.

Fysiikka 3. SanomaPro

FY4. Voima ja liike

Liikkeen mallit ja Newtonin lait, etä- ja kosketusvoimat, erityisesti liikettä vastustavat voimat, noste, liikemäärän säilyminen ja impulssiperiaate, voiman momentti, jäykän kappaleen tasapaino, liike- ja potentiaalienergia sekä työperiaate.

Fysiikka 4. SanomaPro

FY5. Jaksollinen liike ja aallot

Pyörimisliike ja tasainen ympyräliike. Gravitaatio ja gravitaation alainen liike, planeettojen liike, satelliitit ja niiden käyttö. Harmoninen voima. Värähdysliike, aaltoliike ja sen ominaisuuksia. Ääni aaltoliikkeenä.

Fysiikka 5. SanomaPro

FY6. Sähkömagnetismi

Valo sähkömagneettisena aaltoliikkeenä, valon aaltoilmiöt. Magneettinen vuorovaikutus, magneettikenttä ja aine magneettikentässä, varattu hiukkanen homogeenisessa sähkö- ja magneettikentässä, induktiolaki ja Lenzin laki, induktioilmiöitä – pyörrevirrat. Generaattori ja energian siirto sähkövirran avulla, tehollisen jännitteen ja sähkövirran mittaaminen, värähtelypiiri ja antenni, sähkömagneettinen viestintä.

Fysiikka 6. SanomaPro

FY7. Aine ja säteily

Sähkömagneettinen säteily, röntgensäteily, mustan kappaleen säteily, valosähköilmiö, säteilyn hiukkasluonne ja hiukkasten aaltoluonne, atomimallit esimerkkinä Bohrin atomimalli, kvantittuminen, viivaspektri, atomin energiatilat ja energiatasokaavio, atomiytimen rakenne, radioaktiivisuus ja säteilyturvallisuus, massan ja energian ekvivalenssi, ydinreaktiot ja ydinenergia, aineen pienimmät osat ja niiden luokittelu.

Fysiikka 7. SanomaPro

Soveltavat kurssit

FY8. Fysiikan työkurssi

Mittaukset luonnonilmiöistä ja kokeiden / tulosten arviointia.

Ei oppikirjaa

FY9. Suhteellisuusteoria ja kosmologia

Erikoinen ja yleinen suhteellisuusteoria. Maailmankaikkeuden kehitys ja rakenne.

Ei oppikirjaa

FY10. Kertauskurssi

Pakollisen ja syventävien kurssien keskeisten osa-alueiden kertausta.

Yo fysiikka. SanomaPro

KEMIA

Pakollinen kurssi

KE1. Kemiaa kaikkialla

Aineen rakenne ja luokittelu. kemiallinen sitoutuminen ja aineen ominaisuudet.

Mooli 1. Otava 2016

Syventävät kurssit

KE2. Ihmisen ja elinympäristön kemiaa

Orgaaninen kemia. Yhdisteiden nimeäminen, jaottelu ja isomeria.

Mooli 2. Otava 2016

KE3: Reaktiot ja energia

Reaktioyhtälö ja siihen perustuvat laskut. Kemiallisen reaktion energia. Reaktiotyypit epä- ja orgaanisille reaktioille.

Mooli 3. Otava 2016

KE4. Materiaalit ja teknologia

Sähkökemia ja erilaiset materiaalit

Mooli 4. Otava 2016

KE5. Reaktiot ja tasapaino

Tasapainoreaktiot ja niihin perustuvat laskut

Mooli 5. Otava 2016

Soveltavat kurssit

KE6. Työkurssi

Kurssilla tehdään kemiallisia töitä (titrauksia, synteesejä ja analyyssejä). Kurssille osallistuminen edellyttää kemian syventävien kurssien opiskelua.

Ei oppikirjaa

KE7. Kertauskurssi

Valmistaudutaan yo-.kirjoituksiin. Opetellaan yhdistämään, analysoimaan ja soveltamaan kemiallista tietoa.

Ei oppikirjaa

BIOLOGIA

Pakolliset kurssit

BI1. Elämä ja evoluutio

Kurssilla perehdytään elämän edellytyksiin ja kaikille eliöille tunnusomaisiin piirteisiin. Kurssilla tutustutaan myös biologian tapaan hankkia ja kuvata tietoa sekä biologiaan osana luonnontieteellistä ajattelua. Keskeinen näkökulma kurssilla on evoluutio ja sen merkityksen ymmärtäminen.

Bios 1. SanomaPro 2016

BI2. Ekologia ja ympäristö

Kurssi tarkastelee ekologian perusteita ja elämän monimuotoisuutta sekä sen uhkia Suomessa ja muualla maailmassa. Keskeisenä näkökulmana on mahdollisuudet suojella monimuotoisuutta. Kurssi perehdyttää myös muihin ekologiisiin ympäristöongelmiin. Kurssilla tehdään itsenäisesti tai yhteistyössä muiden kanssa pienimuotoinen ekologiaa tai ympäristön tilaa koskeva tutkimus tai kehittämisprojekti.

Bios 2. SanomaPro 2016

Valtakunnalliset syventävät kurssit

BI3. Solu ja perinnöllisyys

Kurssilla syvennetään ymmärrystä solun rakenteesta ja toiminnasta. Kurssilla tarkastellaan myös solun toiminnan ohjaamista, solujen lisääntymistä ja periytymisen perusteita. Kurssin työtavoille on keskeistä kokeellisuus ja opiskelijan omat tutkimukset.

Bios 3. SanomaPro 2017

BI4. Ihmisen biologia

Kurssilla perehdytään ihmisen anatomiaan ja fysiologiaan. Keskeisiä mielenkiinnon kohteita ovat ihmisen elintoiminnot, lisääntyminen sekä perimän ja ympäristön merkitys ihmisen terveyteen. Kurssilla tarkastellaan ihmiselimestön kykyä sopeutua muutoksiin ja puolustautua ulkoisia uhkia vastaan.

Bios 4. SanomaPro 2017

BI5. Biologian sovellukset

Kurssin tarkoituksena on, että opiskelija ymmärtää biologisen tutkimuksen merkityksen tulevaisuuden ongelmien ratkaisemisessa. Kurssilla perehdytään biologian erilaisiin sovelluksiin lääketieteessä, teollisuudessa, elintarviketuotannossa ja luonnonvarojen kestävä kehityksen mukaisessa käytössä. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat geeniteknologian ja mikrobiologian erilaiset sovellukset. Kurssilla opiskelija suunnittelee ja toteuttaa biologian soveltamiseen liittyvän kokeen tai tutkimuksen.

Bios 5. SanomaPro 2013

BI7. Biologian kertauskurssi

Kurssilla kerrataan lukion biologian kurssien sisältöjä opiskelijoiden toiveiden mukaan ja harjoitellaan ylioppilaskirjoituksiin. Kurssi toteutuu mikäli ilmoittautuneita on tarpeeksi.

MAANTIEDE

Pakollinen kurssi

GE1. Maailma muutoksessa

Kurssi perehdyttää opiskelijan muuttuvan maailman ja sen alueellisten ongelmien tarkasteluun. Kurssin aikana seurataan ajankohtaisuutisointia eri puolilta maailmaa ja hahmotetaan globaaleja riskialueita sekä luonnonriskien, ympäristöriskien että ihmiskunnan riskien kannalta. Kurssi käsittelee myös eri puolilla maailmaa tapahtuvaa myönteistä kehitystä ja mahdollisuuksia hillitä, varautua, ennakoida sekä sopeutua riskeihin. Keskeisiä näkökulmia ovat ekososiaalinen kestävyys, kiertotalous ja globaalit kehityskysymykset.

Geos 1. SanomaPro 2016

Valtakunnalliset syventävät kurssit

GE2. Sininen planeetta

Kurssilla tarkastellaan luonnonmaantieteen ilmiöitä ja syvennetään ilma-, vesi- ja kivi-kehän rakenteen ja toiminnan tuntemusta. Keskeisenä näkökulmana ovat luonnossa tapahtuvat prosessit ja niihin liittyvät syy-seuraussuhteet. Kurssilla tutustutaan luonnonmaantieteen tutkimusmenetelmiin ja harjoitellaan geomediaa hyväksi käyttäen tulkitsemaan luonnonmaisemia ja niiden syntyä. Kurssi perehdyttää luonnonmaantieteellisen tiedon käyttöön yhteiskunnassa ja arkielämässä.

Geos 2. SanomaPro 2016

GE3. Yhteinen maailma

Kurssilla tarkastellaan ihmismaantieteen ilmiöitä ja syvennetään ihmistoiminnan alueellisten piirteiden tuntemusta. Keskeisenä näkökulmana on luonnonvarojen ja ympäristön

tarjoamien mahdollisuuksien arviointi ihmistoiminnan kannalta. Kurssilla tutustutaan ihmismaantieteen tutkimusmenetelmiin ja harjoitellaan geomediaa hyväksi käyttäen tulkitsemaan ihmistoiminnan jäsentymistä maapallolla. Kurssi perehdyttää ihmismaantieteellisen tiedon käyttöön yhteiskunnassa ja arkielämässä.

Geos 3. SanomaPro 2017

GE4. Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Kurssi perehdyttää aiemmilla kursseilla hankittujen maantieteellisten tietojen ja taitojen soveltamiseen tutkielman laatimisessa tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin toteuttamisessa. Keskeisiä näkökulmia kurssilla ovat osallistuva suunnittelu, maailmanlaajuiset kehitystrendit ja geomedian käyttö tutkimuksessa ja vaikuttamisessa.

Geos 4. SanomaPro 2017

USKONTO

Pakolliset kurssit

UE1. Uskonto ilmiönä – kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin jäljillä

Uskonnon määrittely ja tutkimus. Uskonto yksilöllisenä ja yhteisöllisenä ilmiönä. Lähi-idän monoteistiset uskonnot.

Uusi arkki 1. Edita

UE2. Maailmanlaajuinen kristinuskon

Kirkkohistoria: kristillisen kirkon synty ja leviäminen. Kristinuskon merkitys kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta.

Uusi arkki 2. Edita

Syventävät kurssit

UE3. Maailmanuskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Varhaiskantaiset uskonnot. Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneet uskonnot ja niiden levinneisyys ja merkitys.

Uusi arkki 3. Edita

UE4. Uskonto suomalaisessa yhteiskunnassa

Suomalainen uskonnollisuus. Uskonnot ja yhteiskunta eri aikoina Suomessa.

Uusi arkki 4. Edita

UE5. Uskonnot tieteessä, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Uskonnon tutkimus. Uskonnon ja taiteen suhde. Uskonnollinen symboliikka.

Uusi arkki 5-6. Edita

UE6. Uskonnot ja media

Uskontoon liittyvät ajankohtaisaiheet mediassa. Uskontojen mediajulkisuus. Media-analyysi.

Uusi arkki 5-6. Edita

Soveltavat kurssit

UE7. Kristillinen dogmatiikka ja etiikka

Raamattu, elämäkysymykset ja etiikka.

Ei oppikirjaa

UE8. Kertauskurssi

Uskonnon pakollisten, syventävien ja soveltavan kurssien sisältöjen kertausta. Valmentautuminen yo-kokeeseen.

Ei oppikirjaa

FILOSOFIA

Pakolliset kurssit

FI1. Johdatus filosofiseen ajatteluun

Filosofisten kysymysten ja ajattelun luonne filosofian perinteessä ajankohtaisiin ongelmiin sovellettuna. Argumentaation ja päättelyn perusteet ja niiden harjoittelu.

Idea 1. Otava

FI2. Etiikka

Moraali ja sitä pohtiva normatiivinen ja soveltava etiikka; hyve-, seuraus-, sopimus-, oikeus- ja velvollisuusetiikan perusteet.

Idea 2. Otava

Syventävät kurssit

FI3. Yhteiskuntafilosofia

Yhteiskuntafilosofian suuntaukset. Yksilön ja yhteiskunnan suhde. Ajankohtaiset yhteiskuntafilosofiset ilmiöt.

Idea 3. Otava

FI4. Tieto, tiede ja todellisuus

Filosofiset teoriat todellisuudesta, totuudesta, tiedosta ja tieteestä.

Idea 4. Otava

Soveltavat kurssit

FI5. Estetiikan perusteita

Perustiedot estetiikasta. Kauneuskäsitykset kulttuureissa. Muoti ja koristautuminen.
Ei oppikirjaa

FI6. Kertauskurssi

Filosofian 1-5 kurssien sisällöt pääpiirteissään. Valmentautuminen yo-kokeeseen.
Ei oppikirjaa

PSYKOLOGIA

Pakollinen kurssi

PS1. Psykkinen toiminta ja oppiminen

Psykologian tutkimuskohteet ja sovellusalueet. Ihmisen psykkinen toiminnan luonne, toimintaan vaikuttavat tekijät. Oppimisen psykologia.

Skeema 1. Edita

Syventävät kurssit

PS2. Kehittyvä ihminen

Ihmisen biopsykososiaalinen kehitys ja elämänkaari. Kehityspsykologian tutkimus ja teorit pääpiirteissään.

Skeema 2. Edita

PS3. Tietoa käsittelevä ihminen

Kognitiivista toimintaa ohjaavat periaatteet. Kognitiiviset perusprosessit ja niiden hermostollinen perusta.

Skeema 3. Edita

PS4. Tunteet, psykkinen hyvinvointi ja mielenterveys

Tunteiden muodostuminen ja tutkimus. Psykkinen tasapaino. Mielenterveys ja -ongelmat. Kriiseistä selviytyminen.

Skeema 4. Edita

PS5. Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen.

Persoonallisuuden määrittely, pysyvyys ja muuttuvuus. Persoonallisuusteoriat ja persoonan selittämisen mallit. Kulttuurin vaikutus persoonallisuuteen, vuorovaikutukseen ja yhteisölliseen toimintaan.

Skeema 5. Edita

Soveltavat kurssit

PS6. Yksilö, yhteiskunta ja seksuaalisuus

Yksilöllinen, yhteisöllinen ja kulttuurinen seksuaalisuus. Ihmisen seksuaalinen elämäntapa. Seksuaalietiikka. Seksuaaliterveys.

Ei oppikirjaa

PS7. Perustietoja psykoterapiasta

Terapia ja psykoterapia -käsitteet. Psykoterapian periaatteet, soveltuvuus ja saatavuus. Psykoterapian koulukunnat / suuntaukset. Psykoterapian vaikuttavuus

Ei oppikirjaa

PS8. Kertauskurssi

Psykologian 1-7 -kurssien sisällöt pääpiirteissään. Yo-kirjoituksiin valmentautuminen.

Ei oppikirjaa

TERVEYSTIETO

Pakollinen kurssi

TE1. Terveyden perusteet

Psyykinen, fyysinen ja sosiaalinen toimintakyky. Liikunta ja hyvinvointi. Kansan- ja tartuntataudit. Itsehoito ja terveydenhoitopalvelut. Terveystietoa. Opiskelu- ja työkyky: terveyttä edistävä liikunta ja ravinto, painonhallinta, uni ja lepo, seksuaaliterveys. Riippuvuuden eri muodot.

Terve! Lukion terveystieto 1. SanomaPro. Uusi painos

Syventävät kurssit

TE2. Ihminen, ympäristö ja terveys

Perimän, luonnonympäristöjen ja rakennetun ympäristön sekä psykososiaalisen ympäristön ja yhteisöjen terveysvaikutukset. Terveys ja elämäntapa. Mielenterveyttä suojaavat ja kuormittavat tekijät. Työhyvinvointi ja ergonomia. Turvallisuus ja väkivallan ehkäisy. Terveystieteen merkitys ja kriittinen tulkinta.

Terve! Lukion terveystieto 2.

TE3. Terveyttä tutkimassa

Terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn menetelmät eri aikakausina. Terveyden ja sairauden tutkimus (pienen tutkimuksen toteutus).

Terve! Lukion terveystieto 3.

Soveltava kurssi

TE4. Kertauskurssi

Kurssien 1-3 sisällöt pääpiirteissään. Yo-kokeisiin valmentautuminen.

Ei oppikirjaa

HISTORIA

Pakolliset kurssit

HI1. Ihminen ympäristön ja yhteiskuntien muutoksessa

Kurssi käsittelee ihmisen historiaa maanviljelyn aloittamisesta nykypäiviin asti.

Forum I. Otava

HI2. Kansainväliset suhteet

Kurssi käsittelee valtioiden välisiä suhteita 1800-luvulta 2000-luvulle asti.

Forum II. Otava

HI3. Itsenäisen Suomen historia

Kurssi käsittelee autonomian aikaa sekä itsenäistä Suomea 1800-luvun alusta nykypäiviin asti.

Forum III. Otava

Syventävät kurssi

HI4. Eurooppalaisen maailmankuvan kehitys

Kurssilla tarkastellaan eurooppalaisen kulttuurin ja aatemaailman kehitystä antiikin ajoista 2000-luvulle asti.

Forum IV. Otava

HI5. Ruotsin itämaasta Suomeksi

Kurssilla käsitellään Ruotsin Itämaan historiaa keskiajalta aina 1800-luvun alkuun asti.

Forum V. Otava

HI6. Maailman kulttuurit kohtaavat

Kurssilla käsitellään Euroopan ulkopuolisia kulttuureja sekä niiden ja eurooppalaisten kohtaamisia.

Forum VI. Otava

Soveltava kurssi

HI8. Historian kertauskurssi

Kurssilla kerrataan ylioppilaskirjoituksia varten.

Ei oppikirjaa

YHTEISKUNTAOPPI

Pakolliset kurssit

YH1. Suomalainen yhteiskunta

Kurssilla käsitellään suomalaista yhteiskuntaa sekä siinä vaikuttamista. Kurssin sisältönä on esimerkiksi poliittiset puolueet, vallan jakautuminen Suomessa, vaikuttaminen, suomalaisen yhteiskunnan rakenne ja hyvinvointivaltio.

Kanta 1. Edita

YH2. Taloustieto

Kurssilla käydään läpi talouden toimintaperiaatteita: mm. suhdanteita, kaupankäyntiä ja sitä millä tavalla yksilöt, yritykset ja yhteiskunnat vaikuttavat talouteen.

Kanta 2. Edita

YH3. Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Kurssilla käsitellään Euroopan unionin toimintaa ja vaikutuksia sekä Euroopan unionin että Suomen osaa maailmassa.

Kanta 3. Edita

Syventävä kurssi

YH4. Kansalaisen lakitieto

Kurssilla perehdytään Suomen oikeusjärjestyksen ja oikeuden käytön perusasioihin. Tutustutaan tärkeimpiin oikeudellisiin sopimuksiin ja tiedon lähteisiin sekä paneudutaan tavomaisten oikeusasioden hoitamiseen.

Kanta 4. Edita

Koulukohtainen syventävä kurssi

HI7 ja YH5. Ajankohtaiset aiheet

Kurssilla käsitellään niin lähihistorian tapahtumia kuin muita ajankohtaisia asioita. Kurssi jatkaa ja syventää historian ja yhteiskuntaopin pakollisten ja valtakunnallisten syventävien kurssien teemoja.

Ei oppikirjaa

Soveltavat kurssi

YH6. Yhteiskuntaopin kertauskurssi

Kurssilla kerrataan ylioppilaskirjoituksia varten.

Ei oppikirjaa

YH7. Yrittäjyys

Kurssi toteutetaan osana valtakunnallista YES-Vuosi yrittäjänä hanketta. Kurssilaiset perustavat 4-7 hengen ryhmissä yritykset, joille he kehittävät liikeidean, joka sisältää mm. myytävän tuotteen tai palvelun sekä sen valmistuksen, myynnin ja jakelun. Tämä yritys pyörii lukuvuoden verran ja keväällä tehdään tilinpäätös ja toiminta (mahdollisesti) lopetetaan. NY-yritys toimii oikealla rahalla.

Ei oppikirjaa

MUSIIKKI

Pakolliset kurssit

MU1. Musiikki ja minä

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija löytää omat tapansa toimia musiikin alueella. Osallistumalla musiikilliseen toimintaan hän saa kokemuksia musisoinnista, syventää omaa osaamistaan ja pohtii asemaansa musiikin kuuntelijana, tulkitsijana, tekijänä ja kulttuuripalvelujen käyttäjänä.

MU2. Moniääninen Suomi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan suomalaista musiikkia ja vahvistaa omaa kulttuurista identiteettiään. Opiskelussa käytetään monipuolisia työtapoja, erityisesti musisointia ja kuuntelua.

Syventävät kurssit

MU3. Ovet auki musiikille

Opiskelija oppii tuntemaan itselleen uusia musiikinlajeja, musiikkityylejä ja -kulttuureja sekä ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuutta. Opiskelija kehittää musisointitaitojaan sekä taitojaan hankkia ja käsitellä tietoa.

MU4. Musiikki viestii ja vaikuttaa

Opiskelija tutustuu musiikin käyttöön ja vaikutusmahdollisuuksiin eri taidemuodoissa, monimediaisissa tieto- ja viestintäympäristöissä sekä yhteiskunnassa. Opiskelija tutkii musiikin yhteyttä tekstiin, kuvaan ja liikkeeseen ja perehtyy tarkemmin musiikin käyttötapoihin esimerkiksi elokuvassa, näyttämöllä, joukkoviestimissä tai verkkoympäristöissä

Soveltavat kurssit

MU5. Musisointikurssi

Kurssin tavoitteena on kehittää musisoinnin ja laulun avulla musiikillisia taitoja. Vuoro-vaikutustaitoja kehitetään yhteissoiton ja laulun avulla. Mahdollisuuksien mukaan voidaan harjoitella esityksiä koulun tilaisuuksiin.

MU6. Musiikkiprojekti

Musiikillisen kokonaisuuden suunnittelu ja toteutus, esimerkiksi pienimuotoinen konsertti, ohjelmaa koulun juhliin, äänite tai taiteidenvälinen projekti.

Valtakunnalliset soveltavat kurssit

MU 7. Musiikin lukiodiplomi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija antaa lukioaikanaan näytön musiikillisesta erityisosaamisestaan ja erityisestä harrastuneisuudestaan musiikissa.

KUVATAIDE

Pakolliset kurssit

KU1. Kuvat ja kulttuurit

Taide yksilön ja yhteiskunnan kannalta ja erilaiset taidekäsitteet. Kuvan tekemisen perusteet ja oma kuvallinen ilmaisu.

KU2. Muotoillut ja rakennetut ympäristöt

Kuvallisen ympäristön vaikutukset omaan elämään. Arkkitehtuurin ja muotoilun peruskäsitteet ja harjoitustehtävät.

Syventävät kurssit

KU3. Osallisena mediassa

Mediakulttuurit identiteettien rakentajina ja kulttuuriperinnön uudistajina. Mediakuvien tuottamista ja tulkintaa.

KU4. Taiteen monet maailmat

Taidekuvan tulkintaa kuvin ja tekstein. Eri aikakausina ja erilaisissa yhteyksissä ja ympäristöissä tuotetut kuvat ja niihin liittyvät tehtävät.

Soveltavat kurssit

KU5. Kamerataide

Perehdytään valokuvaamisen ja videokuvaamisen perusteisiin ja opitaan ottamaan parempia kuvia iloksi ja hyödyksi.

KU6. Klassista ja kokeellista

Syvennetään piirustus- ja maalaus taitoja sekä tehdään kokeiluja nykytaiteelle ominaisin keinoin.

KU.D. Kuvataiteen lukiodiplomikurssi

Työn ja portfolion käsittävä, itsenäisesti suoritettava taiteellisen työn kokonaisuus, jonka aiheina ovat valtakunnalliset tehtävät. Diplomin suorittamisen ehtona on neljä edeltävää kuvataidekurssia.

LIIKUNTA

LI1. Energiaa liikunnasta

Liikunnallisten perustaitojen soveltaminen ja fyysisten ominaisuuksien harjoittaminen eri liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa opiskeluympäristön mahdollisuuksia monipuolisesti käyttäen.

Pakollinen lukion ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoille. Numeroarviointi.

LI2. Aktiivinen elämäntapa

Fyysisten ominaisuuksien arviointi, hengitys- ja verenkiertoelimistöä kuormittava liikunta, lihaskuntoharjoittelu ja kehonhuolto. Liikunnallinen elämäntapa ja fyysisesti aktiivinen arki.

Pakollinen lukion toisen vuosikurssin opiskelijoille. Numeroarviointi.

LI3. Terveyttä liikkuen

Fyysiseen toimintakykyyn liittyvät taidot ja tiedot. Oman säännöllisen liikunnan edistäminen sekä fyysisten ominaisuuksien seuraaminen ja kehittäminen. Liikuntaohjelman suunnittelu ja toteutus.

Valtakunnallinen syventävä ensimmäisen ja toisen vuosikurssin opiskelijoille. Tarjotaan Laitilan lukiossa joka toinen vuosi. Numeroarviointi.

LI4. Yhdessä liikkuen

Sosiaalisen toimintakyvyn osa-alueen taidot ja tiedot. Opiskelijaryhmän aktiivinen osallisuus, toiminnallisuus ja yhteistoiminta.

LI5. Hyvinvointia liikkuen

Psyykkisen toimintakyvyn osa-alueen taidot ja tiedot. Rentouttavat ja elämykselliset liikuntakokemukset.

Valtakunnallinen syventävä ensimmäisen ja toisen vuosikurssin opiskelijoille. Tarjotaan Laitilan lukiossa joka toinen vuosi. Numeroarviointi.

LI6. Palloilukurssi

Kurssilla käydään läpi yleisimpiä palloilulajeja.

Koulukohtainen soveltava ensimmäisen ja toisen vuosikurssin opiskelijoille. Tarjotaan Laitilan lukiossa joka vuosi. Hyväksytty/hylätty.

LI7. Tanssi- ja rytmiliikuntakurssi

Erilaisia tanssilajeja ja -tyylejä opiskelijaryhmän toiveiden mukaan. Mahdollisesti vierailuvia opettajia/ohjaajia.

Koulukohtainen soveltava ensimmäisen ja toisen vuosikurssin opiskelijoille. Tarjotaan Laitilan lukiossa joka toinen vuosi puolikkaana kurssina. Hyväksytty/hylätty.

LI8. Abikurssi

Kokonaisvaltaista hyvinvointia abeille. Rentoutusta ja kuntoutusta opiskelijoiden toiveet huomioon ottaen.

Koulukohtainen soveltava kolmannen vuosikurssin opiskelijoille. Tarjotaan Laitilan lukiossa joka vuosi.

Hyväksytty/hylätty.

LI9. Wanhat tanssit

Pari- ja seuratanssit sekä tanssietiketti ja hyvät käytöstavat. Kurssi päättyy vanhojen tanssiesiintymiseen.

Koulukohtainen soveltava ensisijaisesti toisen vuosikurssin opiskelijoille. Tarjotaan Laitilan lukiossa joka vuosi. Hyväksytty/hylätty.

LI10. Valmennuskurssi 1

Laitilan lukion ja Laitilan Jyskeen yhteistyökurssi urheilua tavoitteellisesti harrastaville opiskelijoille. Vastuuvallmentana Jyskeen päätoiminen ohjaaja. Valmennuskurssin tunnit aamuharjoituksina 1-2 kertaa viikossa.

Lukion ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoille. Hyväksytty/hylätty.

LI11. Valmennuskurssi 2

Laitilan lukion ja Laitilan Jyskeen yhteistyökurssi urheilua tavoitteellisesti harrastaville opiskelijoille. Vastuuvallmentana Jyskeen päätoiminen ohjaaja. Valmennuskurssin tunnit aamuharjoituksina 1-2 kertaa viikossa.

Lukion toisen vuosikurssin opiskelijoille. Hyväksytty/hylätty.

LI12. Valmennuskurssi 3

Laitilan lukion ja Laitilan Jyskeen yhteistyökurssi urheilua tavoitteellisesti harrastaville opiskelijoille. Vastuuvallmentana Jyskeen päätoiminen ohjaaja. Valmennuskurssin tunnit aamuharjoituksina 1-2 kertaa viikossa.

Lukion kolmannen vuosikurssin opiskelijoille. Hyväksytty/hylätty.

OPINTO-OHJAUS

Pakolliset kurssit

OPO1. Minä opiskelijana

Kurssilla perehdytään niin omaan oppimiseen, lukio-opiskeluun kuin muihin lukio-opiskelun kannalta tärkeisiin teemoihin.

OPO2. Jatko-opinnot ja työelämä

Kurssilla kehitetään edelleen niin itsetuntemusta kuin tiedonhankintataitoja. Kurssilla myös perehdytään siihen millaisia mahdollisuuksia opiskelijalle lukion jälkeen tarjoutuu niin opiskelujen kuin työuran muodossa.

Soveltava kurssi

OPO3. Tutorointi

Kurssilla opiskelija toimii uusien, ensimmäisen vuoden opiskelijoiden tutorina ja opastaa näitä lukio-opiskelun saloihin.

TIETOTEKNIikka

Soveltavat kurssit

TT1. Sähköisen yo-kirjoituksen perussovellukset

Opiskellaan tekstinkäsittely-, esitysgrafiikka- ja kuvankäsittelyohjelmien käyttö. Tutustutaan sähköiseen koeympäristöön ja koeympäristön käynnistämiseen muistitikulta.

TT2. Sähköisen yo-kirjoituksen analysointityökalut (TT2)

Kurssilla keskitytään sähköisten ylioppilaskirjoitusten analysointityökalujen käytön oppimiseen. Opiskellaan taulukkolaskenta-, laskin-, kuvaajien piirto- ja kaavioiden piirto-ohjelmien käyttö sekä kuvankäsittely- ja vektorigrafiikka ohjelmat.

TT3. Ohjelmoinnin perusteet

Opiskellaan ohjelmoinnin perusrakenteet. Tehdään ohjelmia tietokoneelle ja älypuhelimelle (Android Apps). Tehdään kuva-animaatio ohjelman avulla.

TT4. Ohjelmoinnin jatko

Opiskellaan olio-ohjelmoinnin ja robottiohjelmoinnin perusteet. Tehdään yksinkertaisia ohjelmia jollakin olio-ohjelmointikielellä (Java, Python, JavaScript tai Php). Ohjelmoidaan Lego-robotti tekemään haluttuja toimintoja.

ETÄRENKAAN KURSSIT, LV. 2021-2022

Ilmoittautuminen Turun seudun etäenkaan kursseille:

<https://blog.edu.turku.fi/turunseudunetarengas/>

AI10. Kirjoittamisen tuki (OPS 2016 kurssi)

Kirjoittamisen tuki -kurssilla annetaan yksilöllistä kirjoittamisen ohjausta ja palautetta omista teksteistä. Sopii kaikentasoisille kirjoittajille esimerkiksi ylioppilaskirjoitukseen valmistautumiseen tai muun lukio-opiskelun tueksi. Kurssi suoritetaan viikoittaisilla kirjoitustehtävillä. Arviointi suoritusmerkinnällä S. Koulukohtainen verkkokurssi.

Kurssin ajankohta: toinen jakso.

Kurssin laajuus: 1 kurssi, OPS2016 mukaisesti.

Opettaja: Katariina Mikkola, katariina.mikkola@laitila.fi

TO1. Kulttuurien myytit ja muut suuret kertomukset (OPS2016 kurssi)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija tuntee pyhien kertomusten kulttuuritaustoja ja luokitteluja, tuntee käsitteet kulttuuri, alakulttuuri, vastakulttuuri ja akkulturaatio, vahvistaa kulttuurista lukutaitoaan, tuntee myyttien aihepiirejä ja vertailee kulttuurien kertomusaineistoja sekä tuntee myyttien selitysteorioita ja käyttää niitä myyttien aiheiden analysoinnissa.

Kurssin sisällöt: maailman myyttinen ja rationaalinen selittäminen, eri kulttuurien ja uskontojen myytit; suullinen ja kirjallinen perinne eri kulttuureissa; tekstinäytteet ja niiden analyysi, muut ideologiset ja uskonnolliset kertomustyypit ja niiden merkitys, kulttuurien tutkimus ja kulttuurin lukutaito, myytit ja identiteetti sekä symboliikka.

Kurssin arviointi: kurssin kaikki tehtävät tulee suorittaa hyväksytysti, jotta kurssista voi saada suoritusmerkinnän S.

Kurssin ajankohta: ensimmäinen jakso.

Kurssin laajuus: 1 kurssi, OPS 2016 mukaisesti.

Opettaja: Kristiina Laihonen, kristiina.laihonen@laitila.fi

OPPIKIRJAT

Tässä kurssiselosteessa mainitut oppikirjat on pyritty varmentamaan oikeiksi, mutta koulu ei ota vastuuta kirjojen etukäteishankintojen aiheuttamista ongelmista ja sekaannuksista. Esimerkiksi saman oppikirjan uudemmat painokset saattavat erota huomattavasti vanhemmista painoksista jne.

ITSENÄINEN OPISKELU

Kursseja voi suorittaa myös itsenäisesti. Näin kannattaa tehdä, jos kurssi ei sovi lukujärjestykseen, jos haluaa nopeuttaa opiskelua tai jos erityisesti pitää itsenäisestä opiskelusta. Kaikki kurssit eivät kuitenkaan sovi itsenäisesti opiskeltaviksi. Kurssin itsenäisestä suorittamisesta pitää hyvissä ajoin ensin sopia ko. aineen opettajan kanssa. Hän neuvoo ja määrää ennen itsenäisen suorituksen tenttiä tehtävät, harjoitukset ja muut kirjalliset suoritukset. Sen jälkeen opiskelijan pitää vielä anoa rehtorilta lupa itsenäiseen suoritukseen. Itsenäiseen suoritukseen voi kuulua kurssikoe silloinkin, kun kurssista ei muuten järjestetä koetta.

ARVIOINTI

Useimmat kurssit arvioidaan asteikolla **4–10**, ja niissä järjestetään kurssikoe koeviikolla. Kokeen lisäksi arvioinnissa otetaan huomioon kotitehtävien tekeminen, tuntityöskentely yms. näyttö, esimerkiksi vieraisissa kielissä opiskelijan kyky ymmärtää ja tuottaa tekstiä ja puhetta. Ne oppimäärät, joissa opiskelija on suorittanut yhden kurssin, voidaan arvioida **numeraalisesti tai suoritusmerkinnällä S.**